

הערל פרק שמיני יבמות

פ.ב.

עין משפט נר מצוה

קלא א מיי פ"א מהל'
יו"ט הלכה כ סמנ
עשין עה טור ש"ע י"ד
סימן קכ סעיף א:
קלא ב ג מיי פ"ג
מהלכות תרומות
הלכה יד טו"ש"ע י"ד סימן
קלא סעיף א:

תוספות ישנים

רבא אמר רישא איסור לאו.
פי' משו"ה אמרין ברישא
מעלה דהא נמי כי מעלה
לא תחלב רק לכהניס א'
וליה אלא לאו דטומאה
אבל בסיפא אי אמרין
דמעלה בחולין תחלב
לישראל ואוכל אדם
בטומאת הגוף כי אינו מזהר
לאכול חולין בטומאת הגוף
ואיכא כרת באכילת קדשים
בטומאת הגוף:

א' י"ב ויכא כחן אלא לאו
דטומאת גבס.

רבי יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל. דוקא דזכר למ
ומתערב אית ליה לר' יהודה ללא בטיל דומיא דדס הפר ודס
השעיר דיליף מינה ר' יהודה בהקומץ רצה (מנחות דף כב. ושם) אבל
דזכר יבש לא לר' יהודה גופיה אית ליה צפ' נוטל (שבת דף קמ"א):

דמעלין את המדומע בק"ל ואפי' מין
זמינו כדמשמע גבי ליטרא קליעות
ונבלה בהקומץ רצה (מנחות דף כב.
ושם) דאיכא למאן (א) ללא בטיל היינו
בנימוחה וסברא הוא לדבר המתערב
מתפשט טעם האיסור בכל היתר
ולא בטל אבל דבר יבש האיסור מונח
במקומו אלא שאין ניכר היכן הוא
והיהו דשיליה צ"ה (דף לח: ושם)
לאמר דחטיין ושעורים בטלים לרבי
יהודה ולא חטיין בחטיין בקמח אפ"ר
דלצ"כ חטיין בשעורין אמאי צ"כ בטל והלא
ניכרים הן ועוד נראה דאפילו קמח
כיון שזונו הוא ואין טעם מתפשט בטל
דאי לאו הכי אפילו קמח חטיין וקמח
שעורים מין זמינו הוא לרצא דלוי'ל
במר שמא בפרק בתרא דע"ז (דף סו.
ושם) כמו חמירא דחטיין וחמירא
דשערי אלא התם צרותא אפ"ר
ובהקומץ רצה (מנחות דף כב. ושם)
לאמר דמנחות שנתערבו לא בטילי
לרבי יהודה התם נמי מתוך שזמנן
מתרכיין וזמנין טעם זה בזה א"ר
כשיאפה אותן יתנו טעם זה בזה':
טהורות במהורות עדיף א"ה.
לדע"פ שאין איסורה
אלא לזרים אפ"ר חמירא ולא בטלה
וכ"ש טמאה דאיסורה אף לכהנים
ובקונטרס פירש טעם אחר:

בטומאת משקין דרבנן. וקסבר
רב שישא צריה לרבי
אדי דרבנן לא פליגי ארדבי יהודה
לאמר מין במינו לא בטל אלא דרבנן
אבל דלאורייתא מדורו ללא בטלה אבל
לא בנימוחה כיון דכל שדרכו לימנות
מקדש אף בטומאה דרבנן לא בטל
כמו תרומה בזמן הזה דאי היא
לאורייתא לא היה עיגול בעיגולים
עולה אע"ג דתרומת פירות דרבנן:

רישא איסור לאו סיפא וכו'. אמאי דאוקמינן בשנימוחה קאי
ובקונטרס פירש דאמי לפרושי בשלא נימוחה ועיגול היינו
טעמא דר"ל דמלאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לר' זמיתה כרת
דמיא ומבילי תלתן של כלאי הכרס אע"ג דאיסור לאו היא מ"מ לא
בטל משום דהוי את שדרכו ודוקא בכל שדרכו הוא דמפליג רצה בין
איסור לאו לאיסור כרת ואע"ג דעלה קמני שהיה ר"מ אומר כל
שדרכו לימנות מקדש יש לפרש כעין שפי' לעיל דה"ק שהיה ר"מ
אומר כל שדרכו לימנות מקדש באיסור כרת או באיסור מיתה והואיל
וכן דין הוא שיקדש את שדרכו אפילו באיסור לאו ומיהו לא יתכן כלל
לפרש כן דהא חתיכה של חטאת טהורה בחולין עדיפא אפילו מאת
שדרכו כדפרישית לעיל מטעם דראויה להסתכד ומשמע דוקא משום
דהוי איסור כרת לא בטל אבל איסור לאו בטל:

משום דהוי איה דבר שיש לו מותרין. למאי דקטעי רב אשי קשה
עיגול בעיגולים אמאי עולה דאפילו דרבנן שמעינן ליה
לרב אשי (פ"ה דף ד'.) דדבר שיש לו מותרין לא בטל ויש להעמיד
היהו דעיגול בעיגולין בתרומה טמאה דאין לה מותרין ומיהו קשה

למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת ש' חורין. הקשה הר"ר שמואל מאכזב אדמקשה מצרייתא לומיז
ממתי' דתרומות (ריש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה
מין נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והו' להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו
בב' קופות ושמי שאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בזה רבי יוחנן
בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקת חולין שבקופה ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין
אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דלאורייתא היכי סמכינן אשאי אומר להסיר בלא רבייה
עומה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דלאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאי
אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס דלאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך
קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית
צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בצמח מקומות:
ירושל'

ר' יהודה לטעמיה. כזכרו דס' ובהקומץ: **אדמי** אכל חתיכה כו'.
דמשמע טעמא משום דהפסד מועט הוא נפלוג בדידה ואע"ג דליכא
תקנתא לא בטלה: **טהורה בטורה עדיפא ליה.** לאשמועינן לדע"ג
דשמיהן טהורות ושיך זהו ציטולא טפי דאשכחן במסכת תרומות

רבי יהודה לטעמיה דאמר (ב) מין במינו לא
בטיל אבל לא נימוח מאי לא תעלה אדמי
אבל חתיכה של חטאת טהורה שנתערבה
במאה חתיכות של חולין טהורות לא תעלה
ניפלוג וניתני בדידה בר"א בשנימוחה אבל
לא נימוחה לא תעלה טהורות בטהורות
עדיף ליה ולר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא
א"ר שישא בריה דרב אידי רישא בטומאת
משקין דרבנן סיפא דאורייתא אבל טומאת
שרץ מאי לא תעלה אדמי סיפא אבל חתיכה
של חטאת טהורה שנתערבה במאה חתיכות
של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וליתני
בדידה במה דברים אמורים בטומאת משקין
אבל בטומאת שרץ לא טהורה בטהורות
עדיף ליה רבה אמר רישא איסור לאו סיפא
איסור כרת והא רבה הוא דאמר כל
בדאורייתא לא שנא איסור לאו ולא שנא
איסור כרת קשיא רב אשי אמר סיפא משום
דהוי ליה (ג) דבר שיש לו מותרין (וכל דבר
שיש לו מותרין אפילו באלף לא בטיל והא
דבר אשי (ד) ברותא היא למאן אי לבהן מישרא
שרי אי לישראל לעולם איסור אלא הא דרב
אשי ברותא היא וסבר ר' יוחנן תרומה בזמן
הזה דאורייתא והתניא (ה) בשתי קופות אחת
של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי
סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו
אלו בתוך אלו הרי אלו מותרים שאני אומר
תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין בתוך
חולין נפלו ואמר ריש לקיש והוא שרבו
חולין על התרומה ור' יוחנן אמר יאע"פ שלא
רבו חולין על התרומה בשלמא לריש לקיש
קסבר דרבנן נמי רבויה הוא דבעינן
אלא לרבי יוחנן קשיא הא מני רבנן היא
ואנא

הואיל והיא גופה לאורייתא לא חיישי'
להפסד מועט אלא לר"ל דאמר מידי
לאורייתא לא בטיל והכא משום דנימוח
לא חשיב תו איסור דינה וצ"ה סיפא
אמאי לא תעלה ה' ליתא לאיסורא
בעיניה: **אמר** רב שישא צריה דרב
אדי. לעולם בנימוחה ורישא בטומאת
משקין דרבנן כגון שנטמאה חתיכה
על ידי משקין טמאין שנגעו בכלי'
דמלאורייתא אין משקה מטמא כליו'
ואע"ג דאיכא למיגזר משום טומאה
לאורייתא מודה ריש לקיש דבטיל הואיל
ואין דרכו לימנות: **וסיפא** קדשים
לר' איסור לאורייתא הוא ומידי
לאורייתא מין במינו להאי תנא סבירא
ליה ללא בטיל ואפילו שאין דרכו
לימנות: **ניפלוג וניתני בדידה.**
בטומאה וטהרה כדקטע מילתיה ומאי
מנא ענה דשקיה תנא למילתיה
בטומאה חולין וקדשים: **טהורות**
בטהורות עדיפא ליה. וניתא ליה
לתנא למימני טהורות בטהורות דשיך
זהו ציטולא טפי כדפריש' לעיל ואפ"ה
אולינן לתומאה הואיל ואיסור לאורייתא:
איסור לאו. טומאת צמר קדשים
לאכול בלאו והבשר אשר יגע בכל

טמא (ויקרא ו:.) **סיפא** קדשים בחולין אמי ליה כרת לאכיל להו
בטומאת הגוף וטומאת הגוף כרת דכתיב [שם] והנפש אשר תאכל בשר
ולעולם בשנימוחה: ל"ה **לעולם בשלא נימוחה.** ועיגול היינו טעמא
ד"ל דבדאורייתא לא בטיל כיון דתרומה לר' זמיתה כרת דמיא:
והא רבה הוא דאמר. בפרק בתרא (דף קט"ו): **כל בדאורייתא**
(לא בטיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת. אס חשו רבנן לכרת חשו
נמי ללאו ועבוד תקנתא: **רב אשי** אמר. בנימוחה וסיפא הו' דבר
שיש לו מותרין דמתריין לכהן: **צדופא** היא. דהא דק"ל (פ"ה דף ג.):
דבר שיש לו מותרין לא בטיל כגון דמשתייחא למחר למאן דאיסורא ליה
השתא כגון צ"ה שגולדה ביום טוב: **מישרא** שרי. אפילו השתא:
הרי אלו. החולין מותרין לר' והוא שרבו חולין. שבקופת
חולין: **על הפרומה.** שבסאה תרומה הלכך תלינן בשאני אומר
חולין לתוך חולין נפלו דאי נמי הו' איפכא ונפלה סאה תרומה
בקופת חולין בטלה צדופא: **אף על פי** שלא רבו. דסמכינן אשאי
אומר: **אלא לר' יוחנן קשיא.** דמי תלינן לקולא באיסור לאורייתא:
ואנא

למאי דס"ד השתא אמאי תרומה טהורה עולה בק"א: **שרתי** אחת ש' חורין. הקשה הר"ר שמואל מאכזב אדמקשה מצרייתא לומיז
ממתי' דתרומות (ריש) פ"ו (מ"ה) דתנן ב' קופות אחת של חולין ואחת של תרומה שפלה סאה של תרומה לתוך אחת מהן ואין ידוע לאיזה
מין נפלה הריני אומר לתוך תרומה נפלה והו' להו לרבי יוחנן ור"ל לאיפלוגי עלה והשיב ר"י דמשום צרותא דר' יוחנן מייתי צרייתא דאפילו
בב' קופות ושמי שאין דליכא למימר כולי האי אוקי חולין אחוקייהו דמה שפלה בקופה של חולין ספק הוא ואין לו חזקה היתר שרי בזה רבי יוחנן
בלא רבייה ואפשר דבסאה אחת אפילו ר"ל שרי בלא רבייה דסמכינן אחזקת חולין שבקופה ומוקי לה אחזקתייהו ולהכי לא פליגי אמתניתין
אלא ארבייתא: **א"ר** יוחנן מאי איכא צ"מיר. פירוש כיון דתרומה בזמן הזה דלאורייתא היכי סמכינן אשאי אומר להסיר בלא רבייה
עומה למאי דסקלקא דעתך השתא דתרומה בזמן הזה דלאורייתא אפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן כשרבו תקשי ליה היכי סמכינן אשאי
אומר כיון דאית ליה לרבי יוחנן צריש אלו עוברין (פסחים דף מד. ושם) כוית צבדי אכילת פרס דלאורייתא דהכי פריך לה התם ומתוך
קשיא זו משני התם הב"ע בתרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר וליטעמין והתם נמי הוה מצי למימר וליטעמין אפילו כוית
צבדי אכילת פרס דרבנן תקשי אמאי אמרין שאני אומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכא בלא רבייה וכן דרך הש"ס בצמח מקומות:
ירושל'

א) זכמים עט. מנחות כב:
כג: חולין ה. קה"ט. ל' לקמן
קטו. ונסח איתא רבא,
א) וצ"ה ג: לט. ב"מ גג,
ד) ופ"ה על הליון ב"מ
טו, א) פסחים ט: מה. מור
לו: (מ"ס) תרומות סוף
פ"ו, א) ופסחים יח,
א) ויע"ש אריתם בזה
במ"ס מנחות כב: ד"ה ור"י
סבר ומוס' זכמים עב. ד"ה
ר"י אומנ',

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה ר' יהודה
וכי' דליכא למאן דאמר
ללא בטל:

מוסף רש"י

ובל דבר שיש לו
מותרין אפילו באלף
לא בטיל. לא וע"ג
דמלאורייתא תד
בתי
בטיל. דכתיב אחרי רבים
להטות, אחת רבנן הואיל
יש לו מותרין לאמר
זמן לא יכלנו באיסור
על ידי ציטול (ב"ב)
א. שתי קופות. גדולות
ובתוכן דגן דהיא תרומה
לאורייתא (פסחים מד.)
ולפניהם שני סאין. על
פירות (שם טו.) ונפלו
אלו לתוך אלו. הסאין
מתוך אלו הקופות, וידוע
לנו שהשתא נפל בו והאחד
בו, ואין ידוע אי זה
בו ואין זה בו (שם).
הרי אלו מותרים. פירות
על קופות חולין מותרין
לר' כדמחילה אפילו אין
בקופה כדי להעלות סאה
כאחד ומאה, שאנו אומרים
חולין לתוך חולין נפלו,
אלמא תלינן לקולא היתר
ביתר ואיסור באיסור
ואע"ג דליכא למימר
איפכא (שם).